

Číslo konania: S-PUSR-009912/2025

Číslo záznamu: Z-PUSR-053364/2025

Vybavuje: Mgr. Mária Zajacová, maria.zajacova@pamiatky.gov.sk

Bratislava, 17. 07. 2025

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (ďalej iba „Pamiatkový úrad SR“) je podľa § 9 ods. 3 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej len „pamiatkový zákon“) miestne príslušným správnym orgánom s celoslovenskou pôsobnosťou vykonávať štátnu správu vo veciach zverených mu týmto zákonom a podľa § 10 ods. 1 pamiatkového zákona je vecne príslušný vykonávať v druhom stupni štátnu správu na úseku ochrany pamiatkového fondu, archeologických nálezov a archeologických nálezísk vo veciach, o ktorých v prvom stupni rozhodujú krajské pamiatkové úrady (ďalej len „KPÚ“). Podľa § 10 ods. 2 písm. g) pamiatkového zákona Pamiatkový úrad SR rozhoduje o odvolaniach proti rozhodnutiam KPÚ a preskúmava ich rozhodnutia mimo odvolacieho konania.

Pamiatkový úrad SR ako príslušný odvolací orgán podľa § 58 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej iba „správny poriadok“) vydáva podľa § 46 správneho poriadku toto

rozhodnutie o odvolaní:

Pamiatkový úrad SR podľa § 59 ods. 1 správneho poriadku v celom rozsahu preskúmal rozhodnutie **KPÚ Žilina č. S-PUSR-016630/2024, Z-PUSR-002992/2025 zo dňa 26. 02. 2025**, napadnuté **odvolaním**, zo dňa 16. 04. 2025, ktoré podal **Ing. Ján Toperec, CSc., trvale bytom Zelená 10616/3, 036 08 Martin - Priekopa** a zistil, že odvolanie je prípustné a bolo podané v zákonnej lehote. Zároveň dospel k záveru, že v konaní prvostupňového správneho orgánu nedošlo k pochybeniu, ktoré by bolo dôvodom na zmenu alebo zrušenie odvolaním napadnutého rozhodnutia.

Z týchto dôvodov Pamiatkový úrad SR podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku **odvolanie Ing. Jána Topereca, CSc., trvale bytom Zelená 10616/3, 036 08 Martin - Priekopa**, proti rozhodnutiu KPÚ Žilina č. S-PUSR-016630/2024, Z-PUSR-002992/2025 zo dňa 26. 02. 2025

z a m i e t a

a **rozhodnutie KPÚ Žilina č. S-PUSR-016630/2024, Z-PUSR-002992/2025 zo dňa 26. 02. 2025**, vydané podľa § 46 správneho poriadku, ktorým KPÚ Žilina **nepriznáva postavenie účastníka konania Ing. Jánovi Toperecovi, CSc., trvale bytom Zelená 10616/3, 036 08 Martin**, v správnom konaní, vedenom na úseku ochrany pamiatkového fondu v súvislosti so stavbou „*Martin – Východný mestský okruh, II. etapa*“ vedenom pod spisovou značkou č. S-PUSR-016630/2024

p o t v r d z u j e .

Odôvodnenie:

Z obsahu spisového materiálu KPÚ Žilina, ktorý bol na Pamiatkový úrad SR predložený v odvolacom konaní, bol zistený skutkový stav.

Dňa 30. 08. 2024 doručil žiadateľ Mesto Martin, so sídlom Nám. S. H. Vajanského 1/1, 036 49 Martin, IČO:00 316 792 **žiadosť** o vyjadrenie k projektovej dokumentácii na stavbu „*Martin – Východný mestský okruh II. etapa, km 0,000 – 2,723 k. ú. Martin* - pre účely územného rozhodnutia v zmysle stavebného zákona č. 50/1976 Z. z.,, Prílohou žiadosti bola projektová dokumentácia stavby, časť d. 4. koordinačný výkres stavby, celková situácia stavby, ktoré vypracoval zodpovedný projektant Ing. Tibor Bratko, 11/2023.

KPÚ Žilina vydal oznámenie o začatí správneho konania č. S-PUSR-016630/2024, Z-PUSR-077692/2024 zo dňa 27. 09. 2024, ktoré doručoval formou verejnej vyhlášky účastníkom konania a poučil o ich práve uplatniť svoje námietky a pripomienky v stanovenej 10 dňovej lehote, ako aj o práve nahliadnuť so administratívneho spisu. Verejná vyhláška bola doručovaná na vyvesenie Mestu Martin – úradná tabuľa, Pamiatkovému úradu SR ako aj prostredníctvom úradnej elektronickej tabule (www.slovensko.sk). V zmysle ustanovenia § 26 správneho poriadku 15 deň odo dňa vyvesenia t. j. 16. 10. 2024 je dňom doručenia účastníkom konania.

KPÚ Žilina po posúdení podkladu pre rozhodnutie vydal rozhodnutie č. S-PUSR-016630/2024, Z-PUSR-091227/2024 zo dňa 13. 11. 2024 (ďalej len „rozhodnutie vo veci“), ktorým nariadil vykonanie pamiatkového výskumu podľa § 35 ods. 4 písm. a) a b) , § 35 ods. 7 pamiatkového zákona v rozsahu druh výskumu: archeologický predstihový a záchranný výskum. KPÚ Žilina určil aj ďalšie podmienky nakladania s nálezmi, zabezpečenie archeologického výskumu oprávnenou osobou v zmysle pamiatkového zákona. Rozhodnutie vo veci odôvodnil rozsiahlym záberom územia dotknutého stavbou mestského okruhu a to v priestore medzi historicky doloženým osídlením od praveku po novovek. Realizáciou stavby by mohlo dôjsť k narušeniu až zničeniu archeologických situácií a nálezov. Rozhodnutie bolo doručované formou verejnej vyhlášky na úradnej tabuli KPÚ Žilina, elektronickej úradnej tabuli Pamiatkového úradu SR a prostredníctvom Centrálnej úradnej tabule (www.slovensko.sk) a Mestu Martin – úradná tabuľa.

Dňa 02. 01. 2025 doručil odvolanie Ing. Ján Topercer, CSc., trvale bytom Zelená 10616/3, 036 08 Martin – Priekopa (ďalej len „odvolateľ“), ktorým sa prihlásil za účastníka konania a namietal, že navrhovaná stavba je neprijateľná o čom svedčí aj petícia podpísaná obyvateľmi mesta Martin a to je podľa jeho názoru podstatný dôvod na riadne posúdenie stavby i súvisiacich zásahov podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „EIA“) a na zodpovedajúcu aktualizáciu územnoplánovacej dokumentácie Mesta Martin. Vykonanie archeologického výskumu by bolo v rozpore so záujmami ochrany prírody krajiny, došlo by k významnému narušeniu a zničeniu biokoridoru regionálneho významu RBk 10a zeleného miesta Martina a iné. Zároveň požaduje aby správny orgán zistil presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Napadnuté rozhodnutie je preto podľa jeho názoru nezákonné a nepreskúmateľné v celom rozsahu.

KPÚ Žilina vydal a doručoval formou verejnej vyhlášky rozhodnutie č. S-PUSR-016630/2024, Z-PUSR-002992/2025 zo dňa 26. 02. 2025 o nepriznaní postavenia účastníka konania (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) a súčasne doručoval odvolateľovi do vlastných rúk.

Napadnuté rozhodnutie odôvodnil KPÚ Žilina tým, že odvolateľ nie je nositeľom základného práva byť účastníkom konania keďže toto postavenie mu nevyplýva z pamiatkového zákona ani správneho poriadku. Správny poriadok v § 14 ods. 1 definuje účastníka konania toho, o koho právach , právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť priamo dotknuté. Tieto práva alebo právom chránené záujmy musia byť rozhodovaním dotknuté priamo, nepostačí sprostredkovaný vplyv. Navyše mu takéto postavenie nevyplýva ani z osobitného predpisu.

Voči napadnutému rozhodnutiu podal odvolateľ dňa 16. 04. 2025 odvolanie. V odvolaní uvádza, že stavba okruhu, s ktorou súvisí aj nariadený archeologický výskum spĺňa kritériá pre zisťovacie konanie podľa § 18 zákona EIA, stavba je neprijateľná a bola voči nej spísaná petícia občanov, ktorá bola KPÚ Žilina verejne prístupná, stavba významne naruší životné prostredie a napadnuté rozhodnutie je rozhodnutím povoľovacím podľa § 3 písm. h), i) a j) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o EIA“) a z uvedeného odvodzuje svoje postavenie účastníka konania.

KPÚ Žilina o podanom odvolaní sám nerozhodol v rámci autoremedúry a predložil ho spolu so spisovou dokumentáciou nadriadenému orgánu na rozhodnutie.

Pamiatkový úrad SR podľa § 59 ods. 1 správneho poriadku v celom rozsahu preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj správne konanie prvostupňového správneho orgánu, ktoré predchádzalo jeho vydaniu.

Podľa § 3 ods. 1 správneho poriadku správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností.

Podľa § 14 ods. 1 správneho poriadku účastníkom konania je ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté; účastníkom konania je aj ten, kto tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutý, a to až do času, kým sa preukáže opak.

Podľa § 46 správneho poriadku rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci musí obsahovať predpísané náležitosti.

Podľa § 47 ods. 3 správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

Podľa § 59 ods. 1 správneho poriadku odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu; ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené vady odstráni.

Podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku ak sú pre to dôvody, odvolací orgán rozhodnutie zmení alebo zruší inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí.

Podľa § 44 ods. 4 pamiatkového zákona na konanie vo veciach ochrany pamiatkového fondu sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak odsek 5 neustanovuje inak. Ak je v správnom konaní počet účastníkov konania väčší ako desať, správny orgán môže doručovať písomnosti účastníkom konania verejnou vyhláškou.

Vzhľadom na vyššie uvedené ustanovenia zákonov dospel odvolací orgán k záveru, že napadnuté rozhodnutie KPÚ Žilina bolo vydané podľa § 14 ods. 1 správneho poriadku v spojitosti s § 46 správneho poriadku v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, vychádza zo spoľahlivo zisteného stavu veci a obsahuje predpísané náležitosti.

Záchranný a predstihový archeologický výskum v súvislosti s predmetnou stavbou bol predpísaný z dôvodu, že navrhovaná stavba okruhu sa má realizovať v území s predpokladanými archeologickými nálezmi. KPÚ Žilina ustálil okruh účastníkov konania na základe dotknutých parciel, nachádzajúcich sa v katastrálnom území Martin. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o väčší rozsah účastníkov konania, v súlade s § 26 ods. 1 správneho poriadku v spojitosti s § 44 ods. 4 pamiatkového zákona doručoval verejnou vyhláškou na vyvesenie oznámenia o začatí konania Mestu Martin, Pamiatkovému úradu SR ako aj webové sídlo www.slovensko.sk, rovnako rozhodnutie vo veci

doručoval elektronicky žiadateľovi, ako aj Mestu Martin, Pamiatkovému úrad SR na elektronickú úradnú tabuľu, ako aj prostredníctvom Centrálnej elektronickej tabule www.slovensko.sk. Taktiež bolo vyvesené na úradnej tabuli KPÚ Žilina.

K námietkam odvolateľa Pamiatkový úrad SR uvádza nasledovné:

Odvolateľ namieta, že navrhovaná stavba, v súvislosti s ktorou bol nariadený archeologický výskum, svojimi prahovými parametrami spĺňa kritériá pre zisťovacie konanie podľa § 18 zákona o EIA, tomuto konaniu nebola podrobená, a až na základe tohto konania je žiadateľ oprávnený podať návrh na začatie povoľovacieho konania, čo platí aj pre orgán pamiatkovej starostlivosti. Pamiatkový úrad SR sa s uvedenou právnou konštrukciou nestotožňuje a to najmä z dôvodu, že rozhodnutie vo veci, ktorým KPÚ Žilina nariadil vykonať archeologický výskum, nie je rozhodnutím povoľujúcim. Z ustanovení zákona o EIA vyplýva, že upravuje a) postup odborného a verejného posudzovania vplyvov na životné prostredie 1. strategických dokumentov počas ich prípravy a pred ich schvaľovaním a 2. navrhovaných činností pred rozhodnutím o ich umiestnení alebo pred ich povoľovaním podľa osobitných predpisov. Smernica č. 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie definuje „povolenie“ ako rozhodnutie príslušného orgánu, ktoré oprávňuje navrhovateľa zámeru realizovať projekt. Rozhodnutie vo veci, ktorým KPÚ Žilina nariadil povinnosť vykonať archeologický výskum nie je teda z povahy veci ani v zmysle zákona povoľujúcim rozhodnutím, pretože na jeho základe nemôže žiadateľ začať realizovať stavbu. Samotné rozhodnutie vo veci sa nevyjadruje k tomu, či sa stavba povoľuje, dokonca sa neuvádza ani žiadny súhlas čo i len s projektovou dokumentáciou. KPÚ Žilina začal správne konanie na základe žiadosti Mesta Martin a určil povinnosť vykonať archeologický výskum podľa stanovených podmienok. Toto konanie sa viedlo podľa pamiatkového zákona a nie podľa zákona o EIA. Na základe uvedeného preto nemožno odvodiť odvolateľovi účastníctvo v tomto konaní.

Z obsahu administratívneho spisu ani z vyjadrení odvolateľa nevyplýva aké práva a právom chránené záujmy odvolateľa majú byť týmto rozhodnutím priamo dotknuté. Odvolateľ nepreukázal žiadny právny vzťah k dotknutým parcelám a takúto skutočnosť nezistil ani KPÚ Žilina. Odvodiť postavenie účastníka tohto konania od ustanovení zákona o EIA nie je možné a to najmä s ohľadom na skutočnosť, že rozhodnutie vo veci žiadnym spôsobom nezasahuje do práva na ochranu životného prostredia. Podľa názoru Pamiatkového úradu SR, potvrdeným aj súdmi SR v iných konaniach, rozhodnutie, ktorým sa ukladá povinnosť vykonať pamiatkový výskum nie je v zmysle zákona o EIA povoľovacím konaním, ktorým sa povoľuje realizácia prác či zásahov, keďže ide o súhrn odborných činností zameraných na záchranu archeologického náleziska, archeologických nálezov, pričom tieto odborné činnosti nesúvisia s parametrami stavby, pre ktoré by sa naň vzťahoval zákon o EIA. V tomto konaní sa nerozhoduje o návrhu žiadateľa na vydanie povolenia vo vzťahu k navrhovanej činnosti alebo jej zmene podľa osobitných predpisov, ako povoľovacie konanie definuje zákon o EIA. Ide o osobitný typ administratívneho konania, ktoré by mohlo byť začaté a vedené bez ohľadu na existenciu navrhovanej činnosti žiadateľa, o čom svedčí aj to, že môže byť začaté aj bez návrhu. Keďže toto nie je povoľovacím konaním, odvolateľovi nevzniká podľa zákona o EIA postavenie účastníka konania, keďže predmetom konania nie sú činnosti, ktoré by priamo súviseli s navrhovanou činnosťou podľa EIA.

Podľa zákonnej úpravy EIA, kde priamo zo zákona vyplýva z § 24 ods. 2 EIA zákona *„má dotknutá verejnosť postavenie účastníka v konaniach uvedených v tretej časti a následne postavenie účastníka v povoľovacom konaní k navrhovanej činnosti alebo jej zmene, ak uplatní postup podľa odseku 3 alebo odseku 4, ak jej účasť v konaní už nevyplýva z osobitného predpisu. Právo dotknutej verejnosti na priaznivé životné prostredie, ktorá prejavila záujem na navrhovanej činnosti alebo jej zmene postupom podľa odseku 3 alebo odseku 4, môže byť povolením navrhovanej činnosti alebo jej zmeny alebo následnou realizáciou navrhovanej činnosti alebo jej zmeny priamo dotknutá.* Obdobné ustanovenie v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva abscentuje a KPÚ Žilina postupoval podľa ustanovení správneho poriadku ako aj osobitného zákona, ktorým je pamiatkový zákon a sú platnou legislatívou viazaný. Z pamiatkového zákona nemožno vyvodiť účastníctvo odvolateľa v konaní o povinnosti nariadiť

archeologický výskum a rovnako v súlade s ustanoveniami § 14 a nasl. správneho poriadku účastníkom konania je ten o koho právach, právom chránených záujmoch sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy a povinnosti môžu byť priamo dotknuté. Účasť verejnosti na procesoch týkajúcich sa životného prostredia okrem vnútroštátnej legislatívy vyplýva aj z Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia zverejnenom v Zbierke zákonov pod č. 43/2006 Z. z. (ďalej len „Aarhuský dohovor“), ktorý sa taktiež nevzťahuje na predmet tohto konania.

Ak by v súlade s názorom odvolateľa hypoteticky mohol byť účastníkom konania ktokoľvek, v takom prípade by nemohlo v podstate žiadne správne konanie prebehnúť efektívne a bez ohrozenia jeho priebehu, keďže by sa mohol objavovať stále nový „účastník konania“, ktorý o sebe tvrdí, že má postavenie účastníka konania na základe toho, že je dotknutou verejnosťou. Pokiaľ ide o ustanovenia § 14 ods. 1 správneho poriadku, tak to definuje účastníka konania jednoznačne ako toho, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté. Odvolateľ žiadnym spôsobom nepreukázal akým konkrétnym spôsobom by sa malo rozhodovať buď o jeho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach, ale ako môžu byť tieto jeho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti rozhodnutím priamo dotknuté. Konštatovania odvolateľa sú iba formálne bez preukázania konkrétnych záujmov, ktoré majú byť priamo dotknuté.

Možno preto ustáliť, že rozhodnutia o nevyhnutnosti vykonať pamiatkový archeologický výskum a o druhu, rozsahu a spôsobe jeho vykonania podľa § 39 ods. 1, § 35 ods. 7 a § 36 ods. 3 pamiatkového zákona v zmysle § 3 písm. h), i) a j) zákona EIA v nepamiatkových územiach a mimo nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok nie sú druhom povoľujúcich rozhodnutí, keďže príslušný KPÚ nemá žiadnu kompetenciu v týchto prípadoch stavebnú činnosť povoliť alebo nepovoliť. Toto oprávnenia zákonodarca zveril príslušnému stavebnému úradu. Z toho vyplýva, že KPÚ Žilina môže vydávať svoje stanovisko v rámci konania pred príslušným stavebným úradom avšak na výkon pamiatkového archeologického výskumu vydáva rozhodnutie v zmysle príslušných ustanovení pamiatkového zákona, kde určí druh, rozsah a spôsob jeho realizácie. Odvolateľ teda môže svoje práva uplatňovať v konaní stavebného úradu, ktorý v danej veci vydáva konečné rozhodnutie o povolení stavby. Napriek tomu sú zachované práva odvolateľa podať vo veci nariadenia archeologického výskumu podnet, ktorým je KPÚ Žilina povinný sa zaoberať. Doručeným odvolaním vyjadril odvolateľ svoje námietky, tieto boli riadne zaevidované ako súčasť administratívneho spisu a Pamiatkový úrad SR sa nimi bude riadne zaoberať.

Ostatné námietky týkajúce sa petície proti výstavbe okruhu, zhoršenia stavu životného prostredia nemajú žiadny vplyv na jeho postavenie ako účastníka konania a preto sa nimi Pamiatkový úrad SR v tomto rozhodnutí bližšie nezaoberal.

Na základe týchto skutočností sa odvolací orgán stotožnil s právnym názorom KPÚ Žilina uvedeným v napadnutom rozhodnutí a nestotožnil sa s námietkami odvolateľa, uvedenými v odvolaní.

Z týchto dôvodov rozhodol odvolací orgán tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu o odvolaní sa nemožno podľa § 59 ods. 4 správneho poriadku ďalej odvolať. Toto rozhodnutie možno preskúmať súdom.

Mgr. Mário Comisso
generálny riaditeľ

Doručí sa:

- Ing. Ján Topercer, CSc., Zelená 10616/3, 036 08 Martin - Priekopa

Na vyvesenie:

- Mesto Martin. Nám. S.H. Vajanského 1, 036 49 Martin, IČO: 00 316 792 – úradná tabuľa
- KPÚ Žilina, Mariánske nám. č. 19, 010 01 Žilina
- Elektronická úradná tabuľa Pamiatkového úradu SR <http://www.pamiatky.sk/sk/page/uradna-tabula>)
- Centrálna úradná elektronická tabuľa (<https://cuet.slovensko.sk>)